

ชุมชนกัลยาณมิตร : จากคราบน้ำตาของชาว 'สลัม' สู่วิมานคนจนบนที่ดินการรถไฟฯ

เรื่อง : สุเทพ โดเจิม

เรียบเรียง : อรณิษฐ์ รอดนาค / สุธิมา สุวรรณวิจิตร

ชุมชนเล็กๆ กลางเมืองใหญ่ : เมื่อความหวังกลายเป็นความแออัด

ในอดีตกรุงเทพมหานครเปรียบเสมือนดินแดนแห่งโอกาส ที่ดึงดูดผู้คนจากทุกสารทิศให้เข้ามาแสวงหาชีวิตที่ดีขึ้น ครอบครัวเล็กๆ กลุ่มหนึ่งก็เช่นกัน พวกเขาเดินทางเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อประกอบอาชีพอย่างการขนไม้ ลากซุง และแกะสลักเหล็ก โดยหวังว่าจะสร้างรายได้และความมั่นคงให้กับชีวิต จากบ้านเพียงหลังเดียวในพื้นที่เขตบางซื่อ ย่านพระราม 6 เริ่มมีการขยายขยายที่อยู่อาศัยตามความจำเป็น แต่ด้วยจำนวนคนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ขาดการจัดระเบียบการอยู่อาศัย ทำให้บ้านเรือนปลูกสร้างอย่างหนาแน่นและแออัด จนในที่สุดพื้นที่แห่งนี้ก็กลายเป็นที่รู้จักในฐานะ 'สลัม' ชุมชนเล็กๆ แห่งนี้เป็นภาพสะท้อนของการเติบโตที่ไม่เป็นระเบียบในเมืองใหญ่ ที่ซึ่งความหวังของผู้คนต้องแลกมาด้วยสภาพความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงเพื่ออนาคตที่ดีกว่าของพวกเขา

เส้นทางสู่ความมั่นคง: ชุมชนพระราม 6 กับการต่อสู้เพื่อที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืน

ชุมชนพระราม 6 กรุงเทพมหานคร เริ่มต้นจากพื้นที่ว่างเปล่าที่ค่อยๆ มีบ้านเรือนของผู้คนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานจนเต็มพื้นที่ไปหมด มีบ้านเรือนประมาณ 280 หลังคาเรือน แบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพระราม 6 กลุ่มสีน้ำเงิน 3 กลุ่มแฟรมน้ำ กลุ่มยิ้มประยูร กลุ่มสะพานดำ กลุ่มสมถวิล กลุ่มพร้อมใจ และกลุ่มโชติวัฒน์ กลุ่มชาวบ้านเหล่านี้เป็นกลุ่มบุกเบิกที่เข้ามาถางป่าเพื่อหาที่หลบนอนและที่พักพิง โดยใช้สิ่งของที่หาได้ง่าย เช่น ป้ายหาเสียงของพรรคการเมือง มาประกอบเป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราว เมื่อเวลาผ่านไปสามารถเก็บออมเงินได้มากขึ้นก็จะค่อยๆ ขยายขยายวัสดุทำบ้านให้แข็งแรงขึ้น จากบ้านที่ทำจากป้ายหาเสียงก็กลายเป็นบ้านสังกะสี บ้านยิปซัม และเป็นบ้านปูน

แม้ว่าสภาพความเป็นอยู่จะแออัดและบ้านเรือนจะสร้างชิดติดกัน แต่ชาวชุมชนไม่เคยคิดที่จะแยกย้ายไปหาที่อยู่ใหม่เป็นเพราะพื้นที่แห่งนี้ตั้งอยู่ใกล้แหล่งงานและอยู่ใจกลางเมืองของเขตบางซื่อ ทำให้พวกเขามีโอกาสสร้างรายได้และเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้ง่ายขึ้น สภาพปัญหาความเดือดร้อนด้านต่างๆ แม้คนในชุมชนจะต้องเผชิญกับสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ทั้งบ้านเรือนที่ทรุดโทรมและปัญหาน้ำท่วมขัง แต่ชาวชุมชนก็ยังคงใช้ชีวิตและปรับตัวไปตามศักยภาพ

ที่มี แต่แล้วจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญก็เกิดขึ้น เมื่อมีการประกาศแผนการก่อสร้างโครงการรถไฟฟ้าสายสีแดง (ช่วงบางซื่อ-ตลิ่งชัน) ของการรถไฟแห่งประเทศไทย และการสร้างส่วนเชื่อมต่อทางด่วนศรีรัช ระยะทางตลอดโครงการ

15.2 กิโลเมตร ทำให้ข่าวคราวเรื่องการก่อสร้างแพร่สะพัดไปอย่างรวดเร็ว และในตอนแรกหลายคนยังคงไม่เชื่อว่าเรื่องนี้จะเกิดขึ้นจริง แต่ความไม่แน่นอนก็กลายเป็นความจริงที่เจ็บปวด เมื่อหมายศาลถูกนำมาติดที่หน้าบ้านแต่ละหลัง และเริ่มมีรถแมคโคที่รื้อถอนบ้านเรือนไปที่ละหลัง

การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นจากความรู้สึกสิ้นหวัง ชาวชุมชนเลือกที่จะลุกขึ้นสู้เพื่อบ้านของพวกเขา แคนนำในชุมชนจึงรวมตัวกันและประสานงานกับเครือข่ายภาคประชาชนอย่างเครือข่ายสลัมสี่ภาคและสำนักพัฒนาชุมชนเมือง (พชม.) (ซึ่งเป็นองค์กรเดิมก่อนที่จะยุบรวมมาเป็นสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือ พอช.) เพื่อหาทางออกร่วมกัน โดยชาวชุมชนได้แทนชื่อกลุ่มตัวเองว่า "กัลยาณมิตร" ซึ่งสะท้อนถึงการรวมกลุ่มของผู้คนที่เคยต่างคนต่างอยู่ให้กลายเป็นมิตรที่ดีต่อกัน และชื่อนี้ก็ได้ถูกนำมาใช้เมื่อมีการจัดตั้งเป็นสหกรณ์ในเวลาต่อมา

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความมั่นคงและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นระยะยาว ชาว "กัลยาณมิตร" ที่มาจากหลากหลายกลุ่มได้รวมตัวกันต่อสู้เพื่อให้ได้สัญญาเช่าที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทย โดยมีเครือข่ายสลัมสี่ภาค และ พชม. ให้การสนับสนุนและชี้แนะแนวทางจนนำไปสู่ความสำเร็จ โดยเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2554 ชาวกัลยาณมิตรได้รับสัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟฯ เนื้อที่ 10,000 ตารางเมตร รองรับสมาชิกได้ถึง 183 หลังคาเรือน ซึ่งดูเหมือนความมั่นคงในระยะยาวกำลังจะเกิดขึ้น แต่แล้วก็เกิดปัญหาที่ไม่คาดคิด เมื่อมีความเข้าใจที่ผิดพลาดเกี่ยวกับชื่อชุมชนที่ไม่ได้ถูกนำไปบรรจุในรายชื่อคณะกรรมการการรถไฟฯ ปัญหานี้ส่งผลให้เกิดการค้างชำระค่าเช่าที่ดิน และมีการเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยแก้ไข จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2566 พอช. ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาระบบราง ซึ่งมาพร้อมกับงบประมาณ โครงการนี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาค้างชำระค่าเช่า และฟื้นฟูความเข้มแข็งของกลุ่มขึ้นมาใหม่อีกครั้ง เพื่อก้าวต่อไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและฟื้นฟูกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง

บ้านมั่นคงกัลยาณมิตร : บทพิสูจน์พลังคนเล็กๆ ที่สร้างบ้าน 183 หลังสำเร็จ

หลังจากได้รับสัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟฯ ในนามสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงกัลยาณมิตร จำกัด เมื่อปี 2554 บนพื้นที่กว่า 6 ไร่ หรือ 10,000 ตารางเมตร ชาวชุมชนก็ได้เริ่มต้นโครงการบ้านมั่นคงเพื่อปลูกสร้างบ้านที่มี

ความมั่นคงแข็งแรง การสนับสนุนจาก พอช. โดยชุมชนได้รับงบประมาณ 23,272,000 บาท และสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย 21,354,540 บาท เพื่อใช้ในการก่อสร้างบ้านใหม่และวางระบบสาธารณูปโภคสำหรับ 183 ครัวเรือน สมาชิกในชุมชนมีทางเลือกในการปลูกสร้างบ้าน 2 แบบ เพื่อให้เหมาะสมกับรายได้ของแต่ละครอบครัว โดยแบบที่ 1 บ้านแถว 2 ชั้น ขนาด 3.80 x 6.50 ตารางเมตร ราคา 223,652 บาท สมาชิกผ่อนชำระเดือนละ 1,900 - 2,600 บาท (ตามวงเงินที่ขอกู้) ระยะเวลา 15 ปี แบบที่ 2 อาคารชุด 2 ชั้น ขนาด 3.80 x 6.50 ตารางเมตร ราคา 117,147 บาท ผ่อนชำระเดือนละ 1,000-1,500 บาท ระยะเวลา 15 ปี

การก่อสร้างบ้านทั้ง 183 หลัง รวมถึงสาธารณูปโภคและพื้นที่ส่วนกลางที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2560 ส่งผลให้ชาวชุมชนกัลยาณมิตรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน จากที่เคยอาศัยอยู่ในบ้านที่สร้างจากวัสดุชั่วคราวและขาดความมั่นคง แต่หลังจากได้รับสัญญาเช่าที่ดินจากการรถไฟฯ และดำเนินการตามแนวทางโครงการบ้านมั่นคง ทำให้สมาชิกได้เปลี่ยนไปอาศัยในบ้านหลังใหม่ที่แข็งแรงและปลอดภัยมากขึ้น ในแบบบ้านที่เหมาะสมกับรายได้ของแต่ละครอบครัว การมีบ้านที่มั่นคงและถูกต้องตามกฎหมายนี้ช่วยลดความกังวลเรื่องการถูกขับไล่ และสร้างรากฐานที่มั่นคงให้กับชีวิตในระยะยาว โดยโครงการบ้านมั่นคงยังทำให้ชาวชุมชนมีทางเลือกในการผ่อนชำระค่าที่อยู่อาศัยในอัตราที่สมเหตุสมผลและสามารถบริหารจัดการได้ โดยมีการผ่อนชำระเริ่มต้นเพียง 1,000 - 1,900 บาท ในระยะยาว 15 ปี ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำและยังช่วยให้พวกเขาวางแผนการใช้เงินได้และสามารถมีบ้านเป็นของตนเองได้ในที่สุด

นอกจากงบประมาณที่ได้รับจาก พอช. แล้ว ชาวชุมชนยังร่วมกันออกเงินครัวเรือนละ 500 บาท และช่วยกันลงแรงสร้างบ้านให้กับผู้ด้อยโอกาสในชุมชนอีก 3 หลัง สะท้อนให้เห็นว่าชุมชนไม่ได้เพียงแค่อรับการช่วยเหลือจากภายนอก แต่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันและการช่วยเหลือกันภายในชุมชน ถือเป็นบทพิสูจน์ถึงความมุ่งมั่นและความสามัคคีที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสร้างบ้านและชีวิตที่มั่นคง และทำให้ "บ้าน" มีความหมายที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าคำว่าที่เป็นที่พักพิง

พลังคนกัลยาณมิตร สร้างบ้าน สร้างชุมชนในฝัน

ก่อนการปรับปรุงชุมชนกัลยาณมิตรเป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยปัญหา ชาวบ้านอาศัยอยู่ในบ้านที่สร้างจากวัสดุชั่วคราว มีความแออัด บ้านเรือนทรุดโทรม และขาดระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อโครงการรถไฟฯ เข้ามา ทำ

ให้เกิดการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างปรับพื้นที่เพื่อสร้างชุมชนใหม่ ซึ่งสภาพชุมชนแออัดเดิมออกไปจากย่านพระราม 6 และเกิดการพัฒนานั้นไปที่การสร้างความมั่นคงหลายด้าน ซึ่งนอกเหนือจากการสร้างบ้านที่มีความมั่นคงสวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยกว่าแต่ก่อนแล้ว ยังมีการสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานใหม่ เช่น ไฟฟ้าและประปา รวมถึงการสร้างพื้นที่ส่วนกลาง ที่มีการจัดสรรพื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น พื้นที่ออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น อาคารสหกรณ์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการทำกิจกรรมต่างๆ ของคนทุกช่วงวัย รวมทั้งการจัดพื้นที่สีเขียว แบ่งพื้นที่ว่างในชุมชนและพื้นที่ว่างในบริเวณว่างของบ้านมาทำเป็นพื้นที่ปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคและแจกจ่ายแบ่งปันกัน

กัลยาณมิตร : บ้านที่เต็มไปด้วยมิตรภาพและการแบ่งปัน

ชุมชนกัลยาณมิตรเป็นมากกว่าแค่ที่อยู่อาศัย แต่คือบ้านที่สร้างขึ้นด้วยความสัมพันธ์อันดีงาม ทุกคนยึดมั่นในชื่อ "กัลยาณมิตร" ทำให้แม้จะเกิดปัญหาเล็กน้อยในชีวิตประจำวัน แต่ก็ไม่เคยนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรง เมื่อถึงเวลาทำกิจกรรมชาวชุมชนทุกคนพร้อมร่วมมือกันเป็นอย่างดี ทำให้แม้จะมีปัญหาเล็กๆ น้อยๆ เช่น การจอดรถไม่เป็นระเบียบหรือการวางสิ่งของกีดขวางทางเดิน แต่ก็ไม่เคยนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรง เมื่อถึงเวลาทำกิจกรรมคนในชุมชนก็ร่วมมือกันเป็นอย่างดี ซึ่งในชุมชนมักมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทุกวัย เช่น 1)โครงการปลูกผักสวนครัว สวนผักคนเมืองในพื้นที่ ต่อยอดมาจากโครงการปลูกเพื่อเมืองของ สสส. และสำนักงานเขต โดยจะมีคนมาแนะนำความรู้เรื่องการผสมดิน/การเลือกปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่/การพาไปดูงาน/ และการติดตามผลหลังจากชุมชนต้องกลับมาทำเอง โดยเริ่มต้นทำมาตั้งแต่ พ.ศ. 2567 ปัจจุบันนี้การปลูกโหระพา กะเพรา คื่นช่าย ฯลฯ ส่วนใหญ่ผักกินได้ อายุสั้น (ไม่เกิน 30-45 วัน) มีทีมปลูกผัก ร่วมกับเด็กๆในชุมชน จำนวน 5 คนคอยดูแล และมีกติกาในการเก็บเกี่ยวคือสมาชิกที่ร่วมปลูกถึงจะมีสิทธิ์เก็บ แต่ทั้งนี้การปลูกผักเพิ่งเริ่มต้นมีสมาชิกได้เพียง 20 คน ยังไม่สามารถขยายผลได้ทั้งชุมชน แต่สมาชิกสามารถมาเก็บผักที่ปลูกไปกินได้ 2) กิจกรรมคนรุ่นใหม่ โครงการเยาวชนรักการอ่าน ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กๆ ผ่านกิจกรรมเล่านิทาน และการสอนใช้สื่อแอปพลิเคชันเพื่อช่วยเหลือผู้ปกครอง/ผู้สูงอายุที่ต้องติดต่อกับโรงพยาบาล ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันเพื่อจองคิวพบหมอออนไลน์ การขอรับยาโดยไม่ต้องไปรอคิวที่โรงพยาบาล เป็นต้น 3) ครัวปัน (กัน) อิ่มจัดจำหน่ายอาหารและสินค้าในราคาถูก เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และได้มีการประสานงานร่วมกับมูลนิธิ SOS ในการแจกอาหารป้ายเหลือง/ใกล้หมดอายุ หรือเครื่องปรุงสำหรับให้แต่ละชุมชนนำกลับไปทำอาหาร เริ่มต้นตั้งแต่ช่วงสถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2563 ผ่านกลไกเครือข่ายบ้านมั่นคงกรุงเทพมหานคร ซึ่งชุมชนจะได้รับของจากมูลนิธิทุกวันศุกร์ โดยเมื่อของมาถึงชุมชนแล้วจะมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทุกคนมารับและแบ่งปันกัน โดยมีทีมแม่ครัวจำนวน 5 คน คอยบริหารจัดการ และดำเนินการตามกติกาของ

มูลนิธิคือ 1.หลังชุมชนได้รับของแล้วจะต้องถ่ายรูปส่งรายงาน 2.ห้ามกักตุน 3.ห้ามจำหน่าย และ 4.สิ่งของที่เป็นเนื้อสัตว์ต้องทำเป็นครวักลางเท่านั้น นอกจากนี้หากของที่ได้รับมีปริมาณมาก จะมีการแบ่งปันให้กับชุมชนอีก 8 ชุมชนในเขตบางซื่อ ได้แก่ ชุมชนตึกแดง 1,2,3 ชุมชนร่วมใจพัฒนา ชุมชนพระราม 6 เดิม ชุมชนสะพานดำ ชุมชนโชติวัฒน์ ชุมชนราชทรัพย์ 4)การดูแลผู้สูงอายุและเด็กผ่านการจัดกิจกรรมออกกำลังกายและจัดสรรพื้นที่ส่วนกลางเพื่อเป็นสนามเด็กเล่น ส่งเสริมสุขภาพที่ดีของคนทุกช่วงวัย ซึ่งการการพัฒนาเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงโครงการชั่วคราว แต่เป็นการสร้างวัฒนธรรมแห่งการแบ่งปันและความร่วมมือที่ทำให้ชุมชนให้เป็นมากกว่าแค่บ้านที่ใช้สำหรับพักอาศัย แต่เป็นบ้านที่เต็มไปด้วยมิตรภาพที่ดีและความผูกพันของคนในชุมชน

การสร้างความเข้มแข็งจากภายในด้วยการออมและสวัสดิการชุมชน

ชุมชนกัลยาณมิตรเริ่มต้นจากการรวมตัวกันของสมาชิกมุ่งเน้น "ออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย" โดยมีแนวคิดหลักคือ "รวมคน รวมเงิน รวมกลุ่ม" เพื่อบริหารจัดการและกระจายคนทำงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการปลูกฝังแนวคิดในการสะสมทุนภายในและพึ่งพาตนเองเพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก กลุ่มออมทรัพย์ได้เปลี่ยนสถานะและใช้ชื่อว่า สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงกัลยาณมิตร จำกัด เมื่อปี 2554 มีการการออมหุ้นตามรูปแบบของสหกรณ์ ซึ่งเป็นการยกระดับการบริหารจัดการเงินทุนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนยิ่งขึ้น

ปัจจุบันสหกรณ์ได้ทำหน้าที่เป็นกองทุนสำคัญในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน มีสมาชิกทั้งหมด 203 ครอบครัว และมีเงินหุ้นสะสมรวม 1,354,440 บาท เงินทุนก้อนนี้ถูกนำมาใช้เพื่อชำระค่าเช่าที่ดิน และแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระ และเป็นสวัสดิการเพื่อคุณภาพชีวิต โดยสหกรณ์ฯ ได้จัดสวัสดิการที่ครอบคลุมการดูแล

สมาชิกในทุกช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต แบ่งเป็นสวัสดิการสำหรับคลอดบุตร 500 บาท สวัสดิการสำหรับเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล คินละ 200 บาท สวัสดิการสำหรับทำบุญงานบวชของบุตรสมาชิก 500 บาท/คน และสวัสดิการสำหรับค่าทำศพของสมาชิก 10,000 บาท/ศพ หากเป็นศพของบิดา - มารดา ของสมาชิก 500 บาท/ศพ เป็นต้น

เดิมที่ชาวชุมชนกัลยาณมิตรเป็นผู้มีรายได้น้อยและเผชิญกับความไม่มั่นคง การออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย และสหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงกัลยาณมิตร จำกัด ถือเป็นการสร้างทุนภายในที่เข้มแข็ง เงินหุ้นสะสมจำนวนกว่า 1.3 ล้านบาทนี้ ไม่เพียงแต่ใช้ชำระค่าเช่าที่ดินและแก้ปัญหาหนี้ค้ำชำระได้เท่านั้น แต่ยังทำให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ลดการพึ่งพาจากแหล่งเงินทุนภายนอกหรือเงินกู้ยืมระบบที่มีความเสี่ยงสูง ส่วนการจัดสวัสดิการชุมชนยังช่วยสร้างความอุ่นใจให้กับชาวชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะสามารถช่วยบรรเทาภาระทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด เช่น ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ การดูแลชีวิตและครอบครัวทั้งเรื่องสวัสดิการคลอดบุตร งานบวช ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระ ตลอดจนจนถึงการดูแลเมื่อเสียชีวิตก็ยังมีสวัสดิการค่าทำศพของสมาชิกรวมถึงบิดา - มารดา เป็นต้น

การส่งเสริมเศรษฐกิจในครัวเรือน/ชุมชน

หลังจากที่ชาวชุมชนกัลยาณมิตรมีบ้านที่มั่นคงแล้ว คณะกรรมการสหกรณ์ฯ ไม่หยุดนิ่งอยู่แค่นั้น ได้มีการวางแผนที่จะพัฒนาชุมชนต่อไปเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจในครัวเรือน ด้วยการเปลี่ยนพื้นที่ว่างเปล่าให้เป็นพื้นที่สีเขียว โดยเริ่มต้นด้วยการชักชวนให้ชาวบ้านปลูกผักสวนครัว เพื่อนำมาเป็นอาหารในครัวเรือน ลดรายจ่าย และถ้ามีผลผลิตเหลือก็สามารถนำไปขายเพื่อสร้างรายได้เสริมได้ นอกจากนี้ชุมชนยังร่วมกันลงทุนเพื่อทำน้ายาล้างจานสำหรับใช้เองซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้อย่างมาก และยังมีการจัดการอาชีพเสริม เช่น รับจ้างบรรจุข้าวสารสำหรับชุดสังฆทาน ทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นวันละ 100 - 200 บาท กิจกรรมเหล่านี้เป็นการจัดการที่ช่วยให้สมาชิกสามารถพึ่งพาตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่สร้างขึ้นด้วยความสามัคคีของคนในชุมชน

ชุมชนกัลยาณมิตรเป็นบทพิสูจน์ที่ชัดเจนว่า “เราทุกคนเปลี่ยนแปลงได้” การเดินทางกว่า 10 ปีเพื่อแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชุมชนแห่งนี้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จที่ไม่ได้เกิดขึ้นชั่วข้ามคืน แต่มาจากการค่อยๆ เติบโตอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จนทำให้ชุมชนสามารถเปลี่ยนจากพื้นที่ที่มีปัญหาจนได้รับสัญญาเช่าที่ดิน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและแก้ไขปัญหานี้ค้ำชำระค่าเช่าได้อย่างสำเร็จ ทั้งหมดนี้เกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนที่กลับมามีความเข้าใจตรงกัน สร้างความเชื่อมั่น และร่วมกันจัดตั้งระบบสวัสดิการขึ้นมาด้วยทุนของชุมชนเอง ความสำเร็จนี้ไม่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงเพียงครั้งเดียว แต่เป็นผลจาก “จิตใจ ความสามัคคีที่เข้มแข็งของผู้นำและคณะกรรมการชุมชน” ที่มุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนทำให้ชุมชนก้าวหน้าและเติบโตขึ้นตามลำดับ